

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.245.2025
Warszawa, 17 lipca 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku ze skierowaniem do Ministra Sprawiedliwości interpelacji nr 10363 złożonej przez Panią Posłankę Małgorzatę Pępek *w sprawie usprawnienia egzekucji należności cywilnoprawnych od osób odbywających karę pozbawienia wolności*, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Ad 1

Należy wskazać, że Służba Więzienna realizując ustawowe obowiązki prowadzi oddziaływania penitencjarne i resocjalizacyjne wobec osób skazanych na karę pozbawienia wolności, przede wszystkim przez organizowanie pracy sprzyjającej zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, nauczania, zajęć kulturalno-oświatowych, zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz specjalistycznych oddziaływań terapeutycznych.

Rola i znaczenie pracy w prowadzonych oddziaływaniach penitencjarnych została również podkreślona w art. 67 § 3 Kodeksu karnego wykonawczego, poprzez wskazanie pracy jako jednego z najważniejszych środków oddziaływania, wzbudzania w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądaných postaw i tym samym powstrzymywania się od powrotu do przestępstwa.

Wykonywanie pracy w czasie pobytu w izolacji jest czynnikiem sprzyjającym readaptacji społecznej osób pozbawionych wolności oraz sprzyja osiągnięciu stabilizacji życiowej po jej odbyciu.

Służba Więzienna dysponuje ograniczoną liczbą 3 800 etatów kalkulacyjnych zatrudnienia odpłatnego przy pracach porządkowych i pomocniczych na rzecz jednostek organizacyjnych (finansowanych z budżetu państwa), co nie daje możliwości zapewnienia pracy wszystkim chętnym. W popularyzacji zatrudnienia wśród skazanych kładzie się przede wszystkim nacisk na pozyskiwanie kontrahentów zewnętrznych, zatrudniających skazanych głównie odpłatnie. Ten rodzaj zatrudnienia jest szczególnie ważny bowiem daje osadzonemu nie tylko możliwość spłaty posiadanych zobowiązań finansowych, ale także wsparcia finansowego rodziny.

W kontekście treści interpelacji podkreślić należy, że jednostki penitencjarne uwzględniają dyspozycję zawartą w art. 122 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego przy podejmowaniu decyzji o skierowaniu skazanych do zatrudnienia. Pracę zapewnia się zatem przede wszystkim skazanym ze zobowiązaniami alimentacyjnymi, a także mającym szczególnie trudną sytuację materialną, osobistą lub rodzinną.

Warto podkreślić, że wielkość populacji osadzonych z zadłużeniami alimentacyjnymi, z postępowaniem egzekucyjnym przeciwko osadzonemu czy trudną sytuacją nie pozwala kierownikom jednostek penitencjarnych na zapewnienie wszystkim pracy odpłatnej. W procesie doboru i kwalifikowania osadzonych do pracy uwzględnia się szereg czynników, m.in. względy bezpieczeństwa i porządku w jednostce, wykształcenie, kwalifikacje i umiejętności zawodowe oraz konieczność niwelowania stwierdzonych u osadzonych deficytów. Jednocześnie, zarówno w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej, u kontrahentów pozawięziennych oraz w przywięziennych zakładach pracy występuje wiele stanowisk wymagających posiadania określonych kwalifikacji, umiejętności, czy wręcz uprawnień zawodowych. Najczęstszymi przyczynami uniemożliwiającymi zatrudnienie osób odbywających karę pozbawienia wolności i posiadających zobowiązania są:

- 1) stan zdrowia i konieczność skierowania na leczenie, w tym także szpitalne;
- 2) stwierdzone deficyty wymagające zastosowania również innych niż praca oddziaływań penitencjarnych;
- 3) konieczność objęcia terapią ze względu na stwierdzone uzależnienie;
- 4) brak wyuczonego zawodu, kwalifikacji i umiejętności zawodowych oraz doświadczenia;
- 5) konieczność skierowania do szkoły lub na kursy zawodowe celem uzupełnienia wykształcenia, bądź zdobycia kwalifikacji zawodowych.

Potrzeba stworzenia warunków do spłaty i regulowania zobowiązań jest priorytetowym zadaniem Służby Więziennej. Nie każdy osadzony posiadający zobowiązania, trudną sytuację materialną, osobistą lub rodzinną może jednak podjąć zatrudnienie w czasie pobytu w jednostce penitencjarnej. Kierując skazanych do zatrudnienia zewnętrznego przykładą się szczególną wagę do właściwego doboru osadzonych w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz potrzeb lokalnego rynku pracy. Wszystkie działania podejmowane przez Służbę Więzienną mają na celu praworządne wykonywanie kary pozbawienia wolności, uwzględniającą zasadę indywidualizacji, a także w równej mierze, zapewnienie bezpieczeństwa zarówno osób pozbawionych wolności, jak i ogółu społeczeństwa.

Ad 2

Odnosząc się do kwestii uregulowania mechanizmu automatycznego przekazywania części wynagrodzenia osadzonego bezpośrednio wierzycielowi, na wstępie zwrócić należy uwagę na uregulowanie z art. 1081 § 3 i 4 Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące egzekucji świadczeń alimentacyjnych. Zgodnie z nim, jeżeli dłużnik odbywa karę pozbawienia wolności, wierzyciel może złożyć tytuł wykonawczy bezpośrednio dyrektorowi zakładu karnego, który obowiązany jest wypłacać wierzycielowi należności za pracę dłużnika lub jego pieniądze znajdujące się w depozycie zakładu karnego, w granicach określonych w art. 125 k.k.w. Wypłata taka nie może być dokonywana, jeżeli wnioski złożyło kilku wierzycieli, a należności za pracę dłużnika lub jego pieniądze znajdujące się w depozycie zakładu karnego nie wystarczają na zaspokojenie wszystkich należności tych wierzycieli lub jeżeli są zajęte przez organ egzekucyjny. W takim przypadku dyrektor zakładu karnego przekazuje wnioski do właściwego komornika.

Poza tym, w aktualnym stanie prawnym możliwość dokonywania na rzecz wierzyciela potrąceń z wynagrodzenia za pracę bez prowadzenia postępowania egzekucyjnego przewidziana została w przepisie art. 88 Kodeksu pracy i również dotyczy jedynie świadczeń alimentacyjnych. Dokonywanie potrąceń bez prowadzenia postępowania egzekucyjnego oznacza powierzenie czynności egzekucyjnych (przymusowego wykonania tytułu wykonawczego) podmiotowi niebędącemu organem egzekucyjnym.

Stosowanie tego wyjątkowego rozwiązania, wykraczającego poza standardowe formy przymusowego dochodzenia świadczeń pieniężnych, uzasadnione jest wyjątkowym charakterem tych należności oraz potrzebą zapewnienia ochrony szczególnej kategorii wierzycieli, tj. osób uprawnionych do alimentów. W założeniu ma ono uprościć i przyspieszyć procedurę wypłaty świadczeń alimentacyjnych.

Jednocześnie w doktrynie wskazuje się m.in., że stosowanie przymusu w celu wykonania wyroku powinno stanowić wyłączną i niezbywalną kompetencję państwa i powinno odbywać się w ściśle określonej procedurze, która chroni nie tylko interesy egzekwującego wierzyciela, ale także interesy dłużnika¹. Z tych względów rozszerzenie tych unormowań na inne rodzaje świadczeń pieniężnych nie wydaje się uzasadnione. Dodać również należy, że § 28 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie prowadzenia depozytu przedmiotów wartościowych i środków pieniężnych osób pozbawionych wolności określa, że depozytor dokonuje rozliczenia przypadającego wynagrodzenia lub ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystane zwolnienie od pracy przez ustalenie w szczególności kwoty m.in. potrąceń z tytułu zajęć egzekucyjnych lub innych tytułów wykonawczych.

Ad 3

Obecnie Ministerstwo Sprawiedliwości nie prowadzi działań zmierzających do nowelizacji przepisów w celu usprawnienia egzekucji należności cywilnoprawnych wobec dłużników

---

¹ K. Rączka [w:] M. Gersdorf, W. Ostaszewski, M. Raczkowski, A. Zwolińska, K. Rączka, Kodeks pracy. Komentarz, wyd. IV, Warszawa 2024, art. 88; W. Sanetra [w:] J. Iwulski, W. Sanetra, Kodeks pracy. Komentarz, wyd. III, Warszawa 2013, art. 88.

pozbawionych wolności, w tym wprowadzenia obowiązku zatrudnienia dla osadzonych dłużników.

Ad 4

Dotychczas do Ministerstwa Sprawiedliwości nie wpływały postulaty dotyczące zacieśnienia współpracy między jednostkami penitencjarnymi a kancelariami komorniczymi, mające na celu usprawnienie egzekucji sądowej. Nie były także zgłaszane problemy w zakresie prowadzenia postępowań egzekucyjnych z udziałem osób pozbawionych wolności, również tych, których uczestnikami są organy jednostek penitencjarnych. Prawa i obowiązki wszystkich uczestników postępowania egzekucyjnego oraz przysługujące im środki ochrony są w obowiązujących przepisach w dostateczny sposób uregulowane.

Ponadto komornik sądowy w każdym czasie, na podstawie art. 761 § 1² k.p.c., może zwrócić się do administracji jednostki penitencjarnej o udostępnienie informacji dotyczących stanu majątkowego dłużnika lub umożliwiających identyfikację składników jego majątku oraz danych adresowych w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego toku postępowania.

W związku z powyższym obowiązujące przepisy umożliwiają należytą współpracę między jednostkami penitencjarnymi, a komornikami i wprowadzanie w tym zakresie dodatkowych regulacji nie wydaje się niezbędne.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

---

² K. Rączka [w:] M. Gersdorf, W. Ostaszewski, M. Raczkowski, A. Zwolińska, K. Rączka, Kodeks pracy. Komentarz, wyd. IV, Warszawa 2024, art. 88; W. Sanetra [w:] J. Iwulski, W. Sanetra, Kodeks pracy. Komentarz, wyd. III, Warszawa 2013, art. 88.